

Gospodarska zbornica o plačilni nedisciplini

Prave žrtve neporavnavanja računov so mala podjetja

Evropska podjetja nasploh pestijo težave pri plačilih – Proti plačilni nedisciplini z združenjem podjetij – Do učinkovite izvršbe z obširno prenavo zakona

LJUBLJANA – Kje smo pri plačilni disciplini in kam gremo, je včeraj na okrogli mizi poskušala ugotoviti Gospodarska zbornica Slovenije: izkazalo se je, da jo je mogoče opisovati in naštevati njene posledice, a le težko napovedati, kako se bodo na tem področju razvijale navade gospodarstva in posledice zanj. »Finančno nedisciplino, ki nastaja zaradi pomanjkanja denarja, poznajo tudi drugod po Evropi, ne le pri nas. Plačilna nedisciplina, upadanje poslovne morale in čedalje daljši plačilni roki so vprašanja na ravni Evropske unije,« je povedal generalni direktor Gospodarske zbornice Slovenije **Samo Hribar Milič** in dodal še vprašanje, ali se v Sloveniji nanjo na ravni predpisov in v poslih tudi odzivamo enako kakor druge države: »Nenavadno dolgi so pri nas roki, ko se finančna nedisciplina razkrije, in postopki, s katerimi upnik rešuje svoj položaj.« Po besedah **Alenke Avberšek** z zbornice se upniki z izterjavo ukvarjajo tudi od poldruega leta do dveh.

Pomanjkanje likvidnostnih in finančnih sredstev je vzrok za veliko finančno nedisciplino, o kateri govorimo danes. Ni od včeraj, ni se začela s krizo, toda pred njo so si podjetja pomagala z bančnimi posojili in tako nekako pričakala svoje plačilo, zdaj pa le težko dobijo bančni denar, zato je slovenska finančna nedisciplina v krizi pokazala vse svoje zobe, je bilo mogoče slišati tudi na včerajšni okrogli mizi, za katero se je Gospodarska zbornica Slovenije odločila, potem ko je z anketo med svojimi člani ugotovila, da o težavah z likvidnostjo poroča tri četrte vprašanih. Samo Hribar Milič je opisal razsežnosti plačilne nedisciplin v gradbeništvu: po njegovih besedah je zaradi neprodanih stanovanj in nedokončanih investicij brez plačil za opravljena dela in storitve več kot 10.000 družb s področja gradbeništva, če upoštevamo tudi prevoznike in druge samostojne podjetnike, ki sodelujejo z glavnimi izvajalci. »Vse pogosteje se sprašujemo, kaj je z našo poslovno moralo,« je opozarjal generalni direktor zbornice.

Direktor družbe z omejeno odgovornostjo **Reflex Robert Krempelj** je svetoval, da je o posledicah plačilne nedisciplin najbolj poslušati tiste, ki jih je prignala v nelikvidnost in stečaj. Njegovo podjetje se je dolgo in mirno razvijalo brez velikih vzponov in padcev – do izbruha plačilne nedisciplin, ki se hitro širi. »Veliki zmagovalci so gradbena podjetja in inženiringi, ki se ukvarjajo z gradnjo stanovanj in nepremičninami. Gradbincev svojem podizvajalcu ne plača toliko časa, dokler ni ta za poplačilo pripravljen sprejeti nepremičnino, seveda s ce-

no, visoko nad tržno. Tako razbremenjeni gradbincev uspešno posluje naprej, najde nove podizvajalce, spet jim poplača z nepremičnino,« je Robert Krempelj opisoval, kako velike ribe tudi v krizi na račun malih plavajo naprej in se redijo, mali podizvajalci pa se utaplajo. Mali podizvajalci, je poudaril, niso dovolj močni, da bi izpeljali postopek za izterjavo upravičenih terjatev proti velikim gradbenim šefom, tudi ker se bojijo, da ne bodo nikoli več dobili posla. Robert Krempelj, ki meni tudi, da se izbrani povzpetniki na račun svojih upnikov redijo tudi zato, ker ne deluje sodna oblast, se je odločil, da se bo s plačilno nedisciplino spopadel organizirano: »Ustanovil sem združenje, ki zdaj povezuje podjetja s približno 1800 zaposlenimi. Poskušamo se zaščititi pred nesolidnimi poslovnimi partnerji, tako da člani združenja o njih sestavimo bazo podatkov.«

Sedanja kriza, ta je hujša od vseh, ki so jih poznale sedanje generacije, izvira iz bank, je tudi včeraj povedal ekonomist dr. **Bogomir Kovač**, ki je poudaril, da se je likvidnost v svetu nasploh poslabšala, čeprav so poskušale države krizo zatreti prav s pospeševanjem likvidnosti. Podjetja poskušajo reševati svojo likvidnost, banke prav tako, le da so še dosti bolj previdne od podjetij, a pričakovati je, da bo kreditni krč v nekaj mesecih vendarle popustil. »Prave žrtve plačilne nedisciplin so mala podjetja, sektor, ki je zaradi svoje številnosti temeljni steber gospodarstva. Zaradi razdrobljenosti se z njim nihče ne ukvarja, tako kakor se nihče ne ukvarja z malimi delničarji.«

Vodja pravne službe na Gospodarski zbornici Slovenije **Nina Globočnik** je opozorila, da so skrajna posledica plačilne nedisciplin postopki zaradi insolventnosti: postopki prisilne poravnave, stečajni postopki in postopki prisilnega prenehanja. Dr. **Aleksij Mužina** s koprške fakultete za menedžment, ki je pred leti vodil državni urad za javna naročila, je iskal napake in nesmisle v predlogu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o javnih naročilih, na primer: »Novela zakona predvideva, da bo moral glavni ponudnik za prevzem javnega naročila v dokumentaciji naštetih dela, ki jih bodo opravili podizvajalci. Potem pač ne bodo imeli več podizvajalcev, ampak bodo govorili o dobaviteljih.« **Andreja Lang** z ministrstva za pravosodje je povedala, da posebna delovna skupina pripravlja obsežne spremembe zakona o izvršbi in zavarovanju, skoraj nov zakon: med drugim načrtujejo veliko večje pristojnosti za izvršitelje, tako da bodo sodišča prosta za primere, kjer je tožba pač neizogibna.

Urad za varstvo konkurence, ki ga je zbornica tudi vključila v razpravo o finančni nedisciplini, ne more kar na splošno določati plačilnih rokov pri poslih med podjetji, kakor je na primer storil pri presoji prevladujočega položaja družbe Mercator: »Urad ne more nalagati obveznosti podjetjem, proti katerim ne vodi postopkov, oziroma ne more generalno urejati razmer na trgu,« je povedal višji svetovalec na uradu **Klemen Valter**.

KATARINA FIDERMUC

UDELEŽENCI OKROGLE MIZE O PLAČILNI NEDISCIPLINI – Z leve sedita Robert Krempelj in Samo Hribar Milič.